

มุกดาหาร

: ประตูปใหม่ของประเทศสู่อินโดจีน

“

ปัจจุบัน
ด้านศุลกากรมุกดาหาร
เป็นด่านที่มีปริมาณการค้ามาก
เป็นอันดับสองของภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

”

มุกดาหารเป็นเมืองเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน เดิมตั้งอยู่ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงหรือดินแดนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ปัจจุบัน ต่อมาได้ย้ายมาตั้งเมืองใหม่ทางฝั่งขวาของแม่น้ำโขงตรงปากห้วยมุก เมื่อ พ.ศ. 2313 จึงให้ชื่อว่า **“เมืองมุกดาหาร”** ขึ้นกับมณฑลอุดร ในปี พ.ศ.2450 มณฑลอุดรถูกเปลี่ยนฐานะเป็นจังหวัด เมืองมุกดาหารจึงถูกลดฐานะเป็นอำเภอมุกดาหารและไปขึ้นกับจังหวัดนครพนม จนถึงวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2525 จึงถูกยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดที่ 73 ของประเทศไทย ปัจจุบันจังหวัดมุกดาหารเป็นจังหวัดเล็ก มีพื้นที่เพียง 4 พันตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 7 อำเภอ มีประชากรเพียง 3.4 แสนคน ตั้งอยู่ตรงข้ามกับเมืองคันทะบูลีซึ่งเป็นเมืองใหญ่อันดับสองรองจากเวียงจันทน์ขึ้นกับแขวงสะหวันนะเขต ซึ่งเป็นแขวงที่มีประชากรมากที่สุดและมีเศรษฐกิจดีที่สุดในจำนวนแขวงทั้งหมด 16 แขวงของ สปป.ลาว

เศรษฐกิจของมุกดาหาร

เศรษฐกิจของมุกดาหารในช่วงก่อนทศวรรษที่ผ่านมา มีขนาดเล็กมาก และพึ่งพาการเกษตรเป็นหลัก ในปี 2527 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดมีเพียง 1,698 ล้านบาท โดยที่กว่าร้อยละ 30 มาจากภาคการเกษตรมีข้าวมันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ยางพาราและผลไม้ โดยเฉพาะมะขามหวาน เป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัด แต่ในช่วงระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจประเทศในกลุ่มอินโดจีน ได้แก่ สปป.ลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และประเทศจีนตอนใต้ อันเนื่องมาจากการที่ประเทศเหล่านี้เปิดประเทศมากขึ้นและเปลี่ยนจากระบบสังคมนิยมมาสู่ระบบตลาดเสรี ประกอบกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มประเทศในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขงที่จะเติบโตเป็นตลาดรวมแห่งใหม่ต่อไปในอนาคตนั้นได้บรรลุผลในระดับที่น่าพอใจ จึงส่งผลให้การค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวได้

เข้ามามีบทบาทสำคัญในเศรษฐกิจของจังหวัดมุกดาหารมากขึ้นโดยเฉพาะการค้าชายแดน ซึ่งปัจจุบันด้านศุลกากรมุกดาหารกลายเป็นด่านที่มีปริมาณการค้ามากเป็นอันดับสองของภาคตะวันออกเฉียงเหนือรองจากด้านศุลกากรหนองคาย โดยมีมูลค่าการค้าสูงถึง 7,556.7 ล้านบาทในปี 2542 เพิ่มขึ้นจากจำนวน 125.4 ล้านบาทในปี 2528 หรือเพิ่มขึ้นกว่า 60 เท่าตัวในช่วงระยะเวลาเพียงสิบกว่าปีเท่านั้น

นอกจากนี้ การท่องเที่ยวซึ่งเดิมนั้นน้อยคนนักที่สนใจจะมาเยี่ยมเยือนจังหวัดมุกดาหาร แต่ปัจจุบันนี้ แหล่งท่องเที่ยว เช่น ตลาดอินโดจีน หอแก้ว แก่งกระเบาหรือภูผาเทิบ เริ่มเป็นที่รู้จักและมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวมากขึ้น ทั้งนี้เพราะว่านอกจากมาเที่ยวที่มุกดาหารแล้วยังสามารถข้ามไปเที่ยวในฝั่ง สปป.ลาวหรือเข้าไปสู่วิทยาเขตได้ด้วยการเดินทางหมายเลข 9 ปัจจุบันนี้มุกดาหารมีบริษัทนำเที่ยวถึง 4 บริษัทที่ให้บริการนำเที่ยวทั้งในจังหวัดมุกดาหาร

และเดินทางเข้าไปเที่ยวใน สปป.ลาว โดยในปี 2543 มีนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรมาเยี่ยมเยือนจังหวัดมุกดาหารกว่า 6 แสนคน ในจำนวนนี้เป็นชาวต่างประเทศกว่า 4 หมื่นคน ยิ่งกว่านั้นการลงทุนของภาคเอกชนโดยเฉพาะในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาของมุกดาหาร ยังมีมูลค่าการลงทุนสะสมผ่านสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) สูงถึง 1,534 ล้านบาท

ซึ่งทั้งหมดนี้ได้ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดเพิ่มขึ้นถึง 5 เท่าตัว และทำให้ภาคการค้าและบริการซึ่งเคยมีสัดส่วนรวมกันเพียงร้อยละ 30 กลับเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 46.5 ในขณะที่ภาคการเกษตรมีสัดส่วนเหลือเพียงร้อยละ 18.7 เท่านั้น รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรขยับเพิ่มขึ้นจาก 6,581 บาทในปี 2527 เป็น 30,634 บาท ในปี 2542

การค้าชายแดนที่มุกดาหาร

การติดต่อค้าขายกับ สปป.ลาว สามารถดำเนินการได้หลายช่องทางทั้งที่เป็นจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่อนปรนหรือจุดผ่านแดนชั่วคราว แต่สำหรับการค้าชายแดนในระบบจะต้องดำเนินการผ่านที่ด่านศุลกากร ซึ่งในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทั้งสิ้น 8 จุด ด่านศุลกากรมุกดาหารเป็นด่านสำคัญรองจากด่านหนองคายดังที่กล่าวไว้แล้ว ซึ่งปัจจุบันแยกเป็นสองจุดได้แก่ จุดที่ 1 คือ ด่านศุลกากรพรมแดนมุกดาหาร อยู่บริเวณท่าเรือโดยสารหน้าวัดศรีมงคลใต้ อ. เมือง ทำหน้าที่เรียกเก็บอากรและตรวจปล่อยสินค้าที่ผู้เดินทางนำติดตัวเข้ามาและมีราคาไม่เกินสองหมื่นบาท จุดที่ 2 คือ ด่านศุลกากรมุกดาหาร ตั้งอยู่บริเวณท่าแพขนานยนต์ บ้านนาโปน้อย ต. มุกดาหาร อ. เมือง จ. มุกดาหาร ห่างกันประมาณ 2 กิโลเมตร

รูปแบบของการค้าชายแดนที่มุกดาหาร มีทั้งที่ดำเนินการในระบบที่มีการเสียภาษีถูกต้อง และที่ดำเนินการนอกระบบโดยการขนสินค้าผ่านที่ด่านศุลกากรในลักษณะของกองทัพนมด และที่ไม่ผ่านด่านซึ่งเป็นลักษณะของการลักลอบขนสินค้าหนีภาษีตามแนวพรมแดนลำน้ำโขง ซึ่งหลายฝ่ายยืนยันว่าปริมาณการค้านอกระบบนั้นมีปริมาณสูงใกล้เคียงกับปริมาณการค้าในระบบ ดังนั้น ตัวเลขมูลค่าการค้าชายแดนที่จังหวัดมุกดาหารแท้จริงควรมีจำนวนเป็น 2 เท่าของตัวเลขทางการ คือ 1.5 หมื่นล้านบาท ในปี 2542

คุณพิษณุ จันทรวีทัน กงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับภาวะการค้าชายแดนไทย-สปป.ลาว สรุปได้ว่า ปัจจุบัน

สินค้าไทยใน สปป.ลาว เริ่มมีคู่แข่งมากขึ้นเนื่องจากเริ่มมีสินค้าจากจีนและเวียดนามซึ่งมีราคาถูกกว่าเข้ามาวางขายในตลาด สปป.ลาว มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามสินค้าของไทยก็ยังเป็นที่นิยมมากอยู่ “สิ่งที่ควรให้ความสำคัญก็คือการปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อการค้าชายแดน และหามาตรการที่จะผลักดันให้การค้านอกระบบเข้าสู่ในระบบมากขึ้น โดยยกเว้นภาษีให้กับสินค้าบางประเภทที่เป็นประโยชน์กับไทย เช่นการลดภาษีนำเข้ากระเทียมจากร้อยละ 60 เหลือร้อยละ 5 ทำให้มีการนำเข้ากระเทียมจาก สปป.ลาว อย่างถูกต้องมากขึ้นถึง 50 ล้านบาทต่อปี ทำให้รัฐบาลมีรายได้ในส่วนนี้เพิ่มขึ้น”

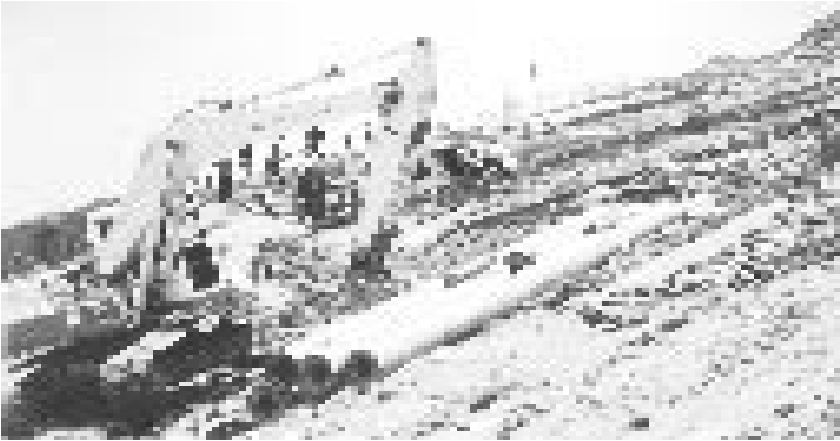
เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีสะพานข้ามแม่น้ำโขงในพื้นที่นี้ ดังนั้น การเดินทางติดต่อกันจึงอาศัยเรือโดยสารข้ามฟากสำหรับการเดินทางของผู้คนรวมทั้งการขนสินค้าจำนวนเล็กน้อยที่นำติดตัวมา ส่วนการขนส่งสินค้าจะใช้แพขนานยนต์เป็นพาหนะในการขนส่งรถยนต์บรรทุกสินค้า ซึ่งปัจจุบันเรือโดยสารข้ามฟากเป็นของทั้งผู้ประกอบการชาวไทยและผู้ประกอบการชาวลาวฝ่ายละ 10 ลำเท่าๆกัน ส่วนแพขนานยนต์มีจำนวนทั้งสิ้น 4 ลำ เป็นของผู้ประกอบการไทยฝ่ายเดียวชน

“

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจของมุกดาหาร ยังมีมูลค่าการลงทุนสะสมผ่านสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) สูงถึง 1,534 ล้านบาท

”

ส่งสินค้าของทั้งสองประเทศ มีขนาดบรรทุกตั้งแต่ 150 - 250 ตัน สำหรับการอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจนั้น ได้เริ่มนำระบบ One Stop Service มาใช้ที่มุกดาหารแล้ว ในอนาคตก็จะขยายเป็นความร่วมมือของทั้งสองฝ่ายระหว่างไทย-สปป.ลาว

สินค้าออก: เข้าลาวสู่เวียดนาม

สินค้าส่งออกของไทยไป สปป.ลาว ส่วนใหญ่ ได้แก่ ยานพาหนะประเภทรถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ สินค้าอุปโภคบริโภค เครื่องใช้ไฟฟ้า วัสดุก่อสร้างและน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น สินค้าส่งออกของไทยเหล่านี้มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการส่งออกที่ด่านศุลกากรมุกดาหารเข้าสู่แขวงสะหวันนะเขต ของ สปป.ลาว ทั้งนี้เนื่องจากสินค้านี้มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการส่งออกที่ด่านศุลกากรมุกดาหารเข้าสู่แขวงสะหวันนะเขต ของ สปป.ลาว ทั้งนี้เนื่องจากสินค้านี้มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการส่งออกที่ด่านศุลกากรมุกดาหารเข้าสู่แขวงสะหวันนะเขต ของ สปป.ลาว ทั้งนี้เนื่องจากสินค้านี้มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการส่งออกที่ด่านศุลกากรมุกดาหารเข้าสู่แขวงสะหวันนะเขต ของ สปป.ลาว

เวียดนาม ระยะทางประมาณ 240 กิโลเมตร และกระจายเข้าสู่เวียดนามตอนกลาง ผ่านไปยังเมืองดองฮา จังหวัดกว๋างตรื เมืองดองฮอย จังหวัดกว๋างบินห์ เมืองเว้ และดานัง จังหวัดกว๋างนัม ฯลฯ แม้ว่าสินค้าไทยจะมีราคาสูงกว่าสินค้าของประเทศคู่แข่งแต่ด้วยคุณภาพและรูปลักษณะที่ทันสมัยจึงยังคงทำให้สินค้าไทยเป็นที่ต้องการของตลาดลาวและเวียดนาม

คุณย่าแซ่ แซ่ลิ้ม ประธานบริษัท ช.ชัยเจริญไทย-ลาว จำกัด ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการลงทุนใน สปป.ลาว และเวียดนาม ว่ายังมีศักยภาพสูง แต่ต้องอาศัยความซื่อสัตย์และรักษามาตรฐานของคุณภาพสินค้าที่ส่งออกเป็นสำคัญ “การค้าขายกับลาวและเวียดนาม ขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์ในการทำการค้า ที่ผ่านมามีพ่อค้าชาวไทยมักเห็นแก่ผลประโยชน์ในระยะสั้น มีการเจือปนสินค้า ทำให้กลายเป็นสินค้าด้อยคุณภาพ ไม่สามารถสร้างรายได้ให้กับพ่อค้าชาวไทยได้อีก”

คุณย่าแซ่ฯ ยังได้ให้ข้อเสนอแนะกับนักลงทุนไทยว่า ไม่ควรจะไปลงทุนในลักษณะของการผลิตสินค้า เพราะกำลังซื้อของคนลาวนั้นยังน้อยเกินไป แต่ควรลงทุนในเรื่องการก่อสร้างเป็นหลัก เช่น ถนน และเขื่อน เพื่อแลกกับการได้

รับอนุญาตทำสัมปทานป่าไม้เพื่อนำไม้เข้ามายังไทยหรือขายให้เวียดนาม ซึ่งยังมีความต้องการด้านนี้สูงอยู่

แนวโน้มของธุรกิจท่องเที่ยว

จากการที่มุกดาหารเริ่มเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ทำให้ธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเริ่มมีแนวโน้มดีขึ้น **คุณเรวัตกร ไกรลาศศิริ** กรรมการหอการค้าจังหวัดมุกดาหารฝ่ายท่องเที่ยว ได้ยอมรับว่าปัญหาและอุปสรรคที่จะส่งผลกระทบต่อธุรกิจท่องเที่ยวมีเพียงเล็กน้อย แต่คาดว่าในอนาคตจะได้รับการแก้ไขให้หมดไปได้ “ทุกคนต้องยอมรับว่าจุดมุ่งหมายของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมามุกดาหารส่วนใหญ่ต้องการเข้าไปฝั่งลาว มุกดาหารมีข้อได้เปรียบที่อยู่ใกล้ชิดกับแขวงสะหวันนะเขต เพียงขึ้นเรือก็ถึงแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ได้แก่ ตลาดสิงคโปร์ พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ พระธาตุอิงฮัง ทั้ง 3 จุดนี้เป็นที่นิยมไปเที่ยวชม”

ในอนาคตหากการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง แห่งที่ 2 แล้วเสร็จ ก็จะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวมามุกดาหารเพิ่มมากขึ้น ซึ่งภาครัฐควรสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด โดยการฝึกอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานสากลมากขึ้น

“การค้าขายกับลาว และเวียดนาม ขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์ ที่ผ่านมามีพ่อค้าชาวไทยมีการเจือปนสินค้า จึงไม่สามารถสร้างรายได้ให้กับพ่อค้าชาวไทยได้อีก”

”

บทบาทภาครัฐ สมาชิกหลายด้าน โดยเฉพาะได้เกิดโครง
การพัฒนาแนวเศรษฐกิจเชื่อมโยง จังหวัดมุกดาหารเป็นเขตเศรษฐกิจ ได้
เกิดขึ้นเนื่องจากมุกดาหารมีศักยภาพ

ภาครัฐได้เห็นความสำคัญของการ ระหว่างเกาะละเห่หม่ง-เมียวดี-แม่สอด- และความเป็นไปได้หลายประการที่

A black and white photograph of a busy outdoor market scene. Several motorbikes are parked in the foreground, and people are walking through the market stalls in the background.

ขณะนี้จังหวัดมุกดาหารได้ดำเนิน
โครงการพัฒนาเมือง เพื่อรองรับการ
เจริญเติบโตไปแล้วหลายโครงการ อาทิ
โครงการปรับปรุงตลาดอินโดจีน โครงการ
ปรับปรุงสภาพแวดล้อมท่าเรือ

ยิ่งกว่านั้น เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2545 คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบ กรอบแผนปฏิบัติการพัฒนาเมืองชายแดนหลัก 13 เมือง ซึ่งมุกดาหารเป็น หนึ่งในจำนวนนั้น โดยให้ปรับปรุงระบบ

■ มุกดาหารตั้งอยู่ตรงข้ามกับ
แขวงสะหวันนะเขตซึ่งเป็นแขวงที่ใหญ่
ที่สุดของสาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว มีเศรษฐกิจดีและมี
ประชากรมากกว่า 7 แสนคน
นอกจากนี้รัฐบาล สปป.ลาว ยังได้

“

ในการพัฒนาบุคลากร
ก็ขอให้มีความเกื้อกูลระหว่าง
ไทย - สปป.ลาว เช่น นำวัตถุดิบ
ในลาวมาผลิตในไทย ปรับปรุง
สิ่งอำนวยความสะดวก
ให้พร้อม และอาจให้บุคลากร
เป็นจังหวัด CEO

”

กำหนดให้แขวงสะหวันนะเขตเป็นเขตการค้าเสรีและแหล่งท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ซึ่งในปี 2538 รัฐบาล สปป.ลาวได้ลงนามในสัญญาร่วมกับรัฐบาลเวียดนามในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นที่ชายแดนลาว บ้านแดนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต และชายแดนเวียดนาม เขตลาวบาว จังหวัดกว๋างตรี

■ มีเส้นทางหมายเลข 9 ซึ่งเป็นถนนสายหลักที่สามารถเชื่อมมุกดาหารเข้าสู่ท่าเรือดานังซึ่งเป็นท่าเรือที่สำคัญของเวียดนามที่จะส่งสินค้าไปยังฮ่องกงได้ทุกวัน เกาหลีและญี่ปุ่นได้ เส้นทางนี้มีความยาวทั้งสิ้น 500 กิโลเมตร จากแขวงสะหวันนะเขตถึงชายแดนเวียดนามที่ด่านลาวบาว 240 กิโลเมตรและบรรจบกับเส้นทางหมายเลข 1 ที่เมืองดองฮาผ่านเข้ากว๋างตรี เว้ และดานัง ด้วยระยะทาง 260 กิโลเมตร

ดร.อติธ นามประกาย รองประธานหอการค้าจังหวัดมุกดาหารฝ่ายต่างประเทศและกิจกรรมพิเศษ ได้แสดงทัศนะในเรื่องนี้ว่าการพัฒนาบุคลากร

ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัด “มุกดาหารเป็นจังหวัดชายแดน เป็นจังหวัดเล็กๆ ที่ผ่านมามีไม่ค่อยได้รับความสนใจมากนัก หากพัฒนาบุคลากรให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษก็จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อชาวมุกดาหาร การพัฒนาก็ขอให้มีความเกื้อกูลกันระหว่างไทย-สปป.ลาว เช่น อาจนำวัตถุดิบในลาวมาผลิตในไทยก็ได้เพราะเรามีความพร้อมในหลายๆ ด้านมากกว่าเมื่อเทียบกับเขา แต่เขาก็ต้องปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกของเรา เช่น พัฒนาแหล่งน้ำ ไฟฟ้าประปาให้พร้อมกว่านี้ ส่วนการบริหารราชการในจังหวัดเพื่อความคล่องตัวเราก็น่าจะดูว่ามุกดาหารควรจะเป็นจังหวัด CEO หรือไม่”

สรุป

กลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงนี้นับเป็นกลุ่มที่มีพลังการผลิตและปริมาณการบริโภคสูงมาก กล่าวคือ มีประชากรกว่า 230 ล้านคน (จีนตอนใต้ 40 ล้าน พม่า 50 ล้าน ไทย 60 ล้าน เวียดนาม

70 ล้าน กัมพูชา 10 ล้าน สปป.ลาว 4 ล้าน) และถือเป็นอนุภูมิภาคแห่งความร่วมมือทางเศรษฐกิจใหม่ในเอเชียตะวันออกเฉียงที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงมากแห่งหนึ่งของโลกโดยเฉพาะจีนและเวียดนาม โดยปัจจุบันเมืองมุกดาหารเป็นช่องทางการค้าสำคัญช่องหนึ่งสำหรับประเทศในกลุ่มนี้และมีปริมาณสูงขึ้นทุกปี นอกจากนี้ยังมีโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกับแขวงสะหวันนะเขตของ สปป.ลาวอีกด้วย ดังนั้น มุกดาหารจึงเป็นที่คาดหมายว่าในอนาคตอันใกล้จะเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญและเป็น “ประตูการค้าหลักของภาคฯ กับกลุ่มประเทศอินโดจีนและตะวันออกไกล”

